ГДУ ЗАПРАШАЕ ВАС, БУДУЧЫЯ СПЕЦЫЯЛІСТЫ!

Спецыяльны выпуск для юнакоў і дзяўчат, якія імкнуцца стаць высокакваліфікаванымі спецыялістамі.

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі УНІВЕРСІТЭТ

Год выдання другі
№ 14 (72)
СУБОТА 17 КРАСАВІКА 1971 года

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

Цана 2 кап.

ТАБЕ, АБІТУРЫЕНТ-71

Сённяшні нумар нашай газеты прысвячаецца абітурыентам — дапытлівым, настойлівым і працавітым юнакам і дзяўчатам, якія мараць стаць студэнтамі вну.

На старонках спецвыпуска «Гомельскага універсітэта» расказваецца аб ГДУ, аб кожным з яго 7 факультэтаў і спецыфіцы навучання на іх, аб умовах, у якіх студэнты жывуць і вучацца ва універсітэце.

Абітурыент знойдзе тут адказы на пытанні, звязаныя з правіламі прыёму ў ГДУ, наогул пазнаёміцца з тым, што ўяўляе сабой Гомельскі дзяржаўны універсітэт — адзін з самых маладых універсітэтаў у краіне.

ГДУ з радасцю пryме ў рады свайго студэнцтва кожнага, хто вырашыў прысвяціць сваё жыццё раскрыццю нязведаных таямніц навукі, хто горача імкнецца атрымаць вышэйшую адукацыю, каб у далейшым прынесці найбольшую карысць нашай Радзіме.

На здымках: новы і стары вучэбныя карпусы Гомельскага дзяржаўнага універсітэта.

Развіваць вышэйшую і сярэднюю спецыяльную адукацыю ў адпаведнасці з патрабаваннямі навукова-тэхнічнага прагрэсу, павышаць якасць падрыхтоўкі і паляпшаць ідэйна-палітычнае выхаванне будучых спецыялістаў. Падрыхтаваць за пяцігоддзе прыкладна 9 мільёнаў спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, звярнуўшы асаблівую ўвагу на падрыхтоўку спецыялістаў па новых напрамках навукі і тэхнікі, для галін вытворчасці, якія хутка развіваюцца, і сферы абслугоўвання.

З Дырэктыў XXIV з'езда КПСС па пяцігадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1971—1975 гады.

УНІВЕРСІТЭТ ГЛЯДЗІЦЬ У ЗАЎТРА

У маі спаўняецца два гады з дня адкрыцця Гомельскага дзяржаўнага універсітэта. Тэрмін гэты невялікі для гісторыі вну. Але можна смела сказаць, што партыйная, прафсаюзная і камсамольская арганізацыі, увесь калектыў правялі значную работу па станаўленню другога ў Беларусі універсітэта. Аб гэтым сведчыць узросшы ідэйна-палітычны ўзровень нашых студэнтаў, працоўныя ўздым і поспехі ўсяго калектыву. Нягледзячы на сваю маладосць, універсітэт выйшаў па раду паказчыкаў на перадавыя пазіцыі не толькі ў рэспубліцы, але і сярод вну краіны.

Зараз ва універсітэце сем факультэтаў: фізічны, механіка-матэматычны, геалагічны, эканамічны, біёлага-глебавы, гісторыка-філалагічны і факультэт фізічнага выхавання. Амаль 3.000 студэнтаў вучацца на стацыянары і каля 2.000 завочна. За два гады прафесарска-выкладчыцкі састаў папоўніўся высокакваліфікаванымі спецыялістамі. Зараз свае веды і вопыт перадаюць студэнтам 18 дактароў навук, прафесараў і больш за 100 кандыдатаў навук. Сярод іх буйны спецыяліст па трэнню доктар тэхнічных навук, прафесар Д. М. Гаркуноў. Ён узначальвае адзіную ў краіне кафедру фізікі цвёрдага цела. Будучых геолагаў рыхтуюць прафесары А. Р. Кінзікееў і С. Д. Туроўскі, а біёлагаў — прафесары А. С. Паламарчук, П. В. Палятаеў і Ф. М. Харытановіч.

Узначальвае універсітэт член-карэспандэнт АН БССР, доктар тэхнічных навук У. А. Белы. ГДУ становіцца буйнейшым навуковым цэнтрам Палесся. Таму ў аснову яго навуковай праблематыкі пакладзены комплексныя праблемы вывучэння Палесся: яго мінеральна-сыравінныя рэсурсы, фауна і флора, эканоміка і культура, асаблівасці мовы і вусна-паэтычная творчасць.

Актывізуючы навуковую дзейнасць, кафедры універсітэта ўстанаўліваюць дзелавыя сувязі з прадпрыемствамі і гаспадаркамі вобласці, дапамагаюць ім у павышэнні эфектыўнасці вытворчасці, зніжэнні сабекошту прадукцыі.

Кафедры грамадскіх навук актыўна ўключыліся ў даследаванні, звязаныя з павышэннем эканамічнай эфектыўнасці вытворчасці.

Дзевятая пяцігодка з'явіцца новым этапам у развіцці нашай установы. Пачынаецца будаўніцтва новага 6-павярховага вучэбна-лабараторнага корпуса, спартыўнага комплексу з плавальным басейнам, 156-кватэрнага інтэрната і дома для супрацоўнікаў. А Маскоўскі інстытут «Гіправуз» прыступіў да праектавання універсітэцкага гарадка ў раёне Валатавы. Тут побач з універсітэцкімі карпусамі вырасце акадэмічны гарадок філіяла Акадэміі навук БССР. Каля 8.000 студэнтаў будуць займацца ў новых карпусах універсітэта на дзённым аддзяленні. Але гэта ў будучым. А зараз калектыў напружана працуе па выкананню рашэнняў XXIV з'езда КПСС.

Прафесарска - выкладчыцкі састаў актыўна ўдзельнічае ў правядзенні выязных пасяджэнняў вучоных саветаў факультэтаў і кафедр у розных раёнах Гомельшчыны. Яны выступаюць перад рабочымі, калгаснікамі, інтэлігенцыяй па актуальных пытаннях тэорыі і практыкі камуністычнага будаўніцтва, аказваюць практычную дапамогу прадпрыемствам і школам, калгасам і клубам.

Безумоўна, не ўсе праблемы развіцця і станаўлення універсітэта яшчэ вырашаны: пакуль не хапае вучэбных памяшканняў і лабараторый, адчуваецца патрэба ў высокакваліфікаваных кадрах выкладчыкаў. Аднак мы ўпэўнены, што наш універсітэт будзе рыхтаваць для краіны спецыялістаў толькі высокай кваліфікацыі.

У. КАЗЛОЎ,
сакратар парткома.

ЭКАНАМІЧНЫ

У сучасных умовах камуністычнага будаўніцтва, калі ўся наша краіна паспяхова працуе над выкананнем Дырэктыў XXIV з'езда КПСС па новаму пяцігадоваму плану, павысіліся патрабаванні, якія прад'яўляюцца да ўпраўлення вытворчасцю і грамадствам, узрасла роля спецыялістаў, занятых у народнай гаспадарцы. Сёння, як ніколі, рашаючае значэнне набывае развіццё грамадскай вытворчасці, павышэнне яго эфектыўнасці, паскарэнне тэмпаў навукова-тэхнічнага прагрэсу і рост прадукцыйнасці працы, асабліва важная добрая эканамічная падрыхтоўка кадраў. У перыяд здзяйснення эканамічнай рэформы асабліва актуальна гучыць выказванне У. І. Леніна аб тым, што «эканаміст заўсёды павінен глядзець наперад, у бок прагрэсу тэхнікі, інакш ён зараз жа апыніцца адстаўшым».

З 1969 года пачата падрыхтоўка эканамістаў вышэйшай кваліфікацыі ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце. Зараз на эканамічным факультэце рыхтуюцца эканамісты па спецыяльнасці «эканоміка працы» і інжынеры-эканамісты па спецыяльнасці «арганізацыя механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі». З будучага навучальнага года спецыялісты такога профілю ў Беларусі будуць рыхтавацца толькі ў ГДУ.

У вучэбных планах падрыхтоўкі эканамістаў прадугледжана глыбокае вывучэнне грамадскіх навук, агульна-эканамічных і спецыяльна-эканамічных навук, замежнай мовы і прыродазнаўчых навук. У нас праяўляюцца клопаты і аб фізічным выхаванні будучых эканамістаў. У працэсе вучобы студэнты праходзяць вытворчую практыку на буйнейшых прамысловых прадпрыемствах і ў вылічальных цэнтрах.

Пасля заканчэння універсітэта нашы выпускнікі будуць працаваць эканамістамі па працы, займацца апрацоўкай эканамічнай інфармацыі ў вылічальных цэнтрах і на машынна-лічыльных станцыях.

Прафесарска - выкладчыцкі калектыў факультэта імкнецца выхоўваць такіх спецыялістаў, якія б глыбока і кваліфікавана разбіраліся ва ўсіх тонкасцях сваёй справы, умелі ўлаўліваць новае, прагрэсіўнае, быць перакананымі будаўнікамі камуністычнага грамадства, культурнымі і ўсебакова адукаванымі людзьмі.

І. ТРАЦЭЎСКІ,
дэкан факультэта,
дацэнт.

На здымку: будучыя эканамісты вывучаюць электронна-вылічальную машыну.

ГІСТОРЫКА-ФІЛАЛАГІЧНЫ

Гісторыка - філалагічны факультэт існуе каля 40 гадоў. Праўда, называўся ён не так, а часта мяняў сваю назву. Канчаткова замацаваўся ён разам з арганізацыяй на базе пядінстытута універсітэта. Шмат у якіх школах нашай краіны працуюць яго выпускнікі, несучы ў народныя масы святло ленінскіх ідэй, веды і культуру, шануючы роднае слова. Факультэт ганарыцца сваімі выпускнікамі: цудоўнымі настаўнікамі, вядомымі зараз пісьменнікамі Іванам Шамякіным, Міхасём Даніленкам, Кастусём Кірэенкам, Леанідам Гаўрылавым, Паўлюком Пранузай, Канстанцінам Кабашнікавым.

Факультэт рыхтуе кадры па трох спецыяльнасцях: беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура, гісторыя. Выпускнікі яго — гэта не толькі выкладчыкі сярэдніх агульнаадукацыйных школ, а і будучыя даследчыкі па філалогіі, літаратуразнаўству, гісторыі.

Калектыў гісторыка-філалагічнага факультэта налічвае каля 500 стуэнтаў стацыянара і больш 700 студэнтаў - завочнікаў. Навучае іх больш за 50 выкладчыкаў. Сярод іх пяць доктараў навук, каля 20 дацэнтаў і кандыдатаў.

Мы запрашаем выпускнікоў сярэдніх школ — выдатнікаў вучобы, таленавітую і кемлівую моладзь паступаць на наш факультэт. Да сустрэчы ў студэнцкай аўдыторыі, чытальных залах, кабінетах!

* * *

Літаратура. Гэтаму слову, гэтаму прадмету прысвячаю свае думкі, сваю любоў, сваю будучую работу. Калі ўсё гэта пачалося? Можа быць, калі я ўпершыню прачытаў на зялёнай вокладцы «А. С. Пушкин. Сказки», пачуў непаўторную музыку «Казкі пра цара Салтана». А можа быць гэта пачалося з святлоўскай «Гренады» і «Каховки».

Літаратура — гэта першы прадмет, з якім мы знаёмімся ў дзяцінстве. Дзіця толькі навучыцца гаварыць, а ўжо расказвае вершы, спявае песні. А вершы і песні — гэта паэзія. Гэта наша паэзія, якая займае першае месца ў свеце. Гэта літаратура, аб якой Міхаіл Шолахаў на XXIV з'ездзе КПСС сказаў: «Агульнапрызнана, што наша літаратура — самая ідэйная літаратура. А назавіце тэкую краіну, дзе літаратура магла б супернічаць з нашай у гэтым плане! Смела можна сцвярджаць, што няма ў свеце такой краіны і няма такой літаратуры!».

Асаблівага росквіту дасягнула савецкая літаратура ў нашы дні, у час бурнага росквіту навукі і тэхнікі. «Тихонечко ракеты обгоняет лошадка под названием Пегас» — піша паэт Роберт Раждзественскі, вершы якога цытуюць і буйнейшыя савецкія тэарэтыкі, фізікі, матэматыкі, вядомыя ўсяму свету прафесары медыцыны. Невыпадкова я ўбачыў адну з яго цытат у часопісе «Здоровье» у артыкуле вядомага савецкага медыка.

Наша савецкая літарату непарыўна звязана з мов Пушкіна, Талстога, Горкага. мове гаварыў пранікнёныя сл вы І. С. Тургенеў: «Беражы нашу мову, нашу цудоўну рускую мову, гэты клад, гэ набытак, перададзены нам н шымі папярэднікамі, у ліку як ззяе зноў-такі Пушкін. Аб ходзьцеся пачціва з гэтым м гутным сродкам; у руках ум лых ён у стане тварыць цуды

Ад таго, як мы гаворым, умення нашага валодаць ро най мовай залежыць вельм многае ў жыцці. І гэта ганаро вая задача — прывіць навык правільнай мовы, авалодац роднай культурай праз мастац кую літаратуру — ускладаецц на настаўнікаў-філолагаў.

Р. НЯМЦОЎ,
студэнт 4 курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

БІЁЛАГА-ГЛЕБАВЫ

Біялогія — гэта адна з важнейшых навук, якая хутка развіваецца. Яна вывучае жыццё ў самым шырокім сэнсе слова, раскрывае яго сутнасць і ўстанаўлівае законы развіцця жывых істот.

Біёлага-глебавы факультэт мае значныя традыцыі. Ён даў краіне сотні кваліфікаваных настаўнікаў па біялогіі і хіміі. Многія яго выпускнікі працуюць у сярэдніх школах рэспублікі і за яе межамі, у вышэйшых навучальных установах, даследчых інстытутах.

У апошнія два гады факультэт правёў вялікую работу па пераходу на агульнауніверсітэцкія вучэбныя планы і праграмы. Зараз можна сказаць, што вырашана цяжкае і даволі складанае пытанне аб спецыялізацыі. На факультэце вядзецца падрыхтоўка студэнтаў па чатырох асноўных спецыяльнасцях: фізіялогіі раслін, батаніцы, заалогіі, фізіялогіі чалавека і жывёл.

Ужо зараз для студэнтаў чытаецца многа новых і цікавых спецкурсаў. Флора і расліннасць Палесся, геабатаніка, радыёбіялогія раслін, біялагічнаактыўныя рэчывы раслін, рост і хімічныя рэгулятары раслін, заагеаграфія, арніталогія, энтамалогія, марфалогія і фізіялогія цэнтральнай нервовай сістэмы і многа іншых цікавых спецкурсаў.

Біёлага-глебавы факультэт укамплектаваны высокваліфікаванымі спецыялістамі. Вучэбную і даследчую работу праводзяць доктар сельскагаспадарчых навук прафесар Ф. М. Харытановіч, прафесары, доктары навук І. Ф. Жаркоў, А. С. Паламарчук, П. В. Палятаеў, дацэнты У. П. Харахонаў, М. В. Шалухін, Н. С. Кісялёва, Г. Л. Паламарчук і іншыя.

Факультэт плануе праводзіць сваю навуковую і эксперыментальную работы ў басейне рэк Сож і Днепр, у раёне Паўднёвага Палесся, а таксама выкарыстаць для гэтых мэт Белавежскую пушчу. Вучоныя актыўна ўключыліся ў выкананне комплекснай даследчай работы універсітэта па вывучэнню беларускага Палесся.

Для студэнтаў чытаюцца такія цікавыя дысцыпліны, як хімія, фізіка, батаніка, заалогія з методыкай выкладання гэтых прадметаў, фізіялогія чалавека і жывёл, біялагічная хімія, варыяцыйная статыстыка. Для паспяховага правядзення заняткаў па спецыяльнасцях і чытанню спецкурсаў пераабсталяваны многія лабараторыі. Звычайна студэнты кожнае лета выязджаюць на палявыя практыкі, дзе збіраюць каштоўныя матэрыялы для будучых гербарыяў, цікавых калекцый. Потым на працягу вучэбнага года яны працуюць над сабраным матэрыялам, які выліваецца ў курсавыя і дыпломныя работы.

Біёлага-глебавы факультэт рыхтуе ў асноўным спецыялістаў біялагічнага профілю. Пасля заканчэння універсітэта маладыя спецыялісты змогуць працаваць у навукова-даследчых установах, у вышэйшых і сярэдніх навучальных установах, школах.

Лепшыя студэнты-выпускнікі, якія праявілі схільнасць да навукова-даследчай работы, рэкамендуюцца вучоным саветам факультэта ў аспірантуру, якая функцыяніруе пры кафедрах фізіялогіі раслін, заалогіі, батанікі і хіміі.

Тэрмін навучання на стацыянары пяць гадоў, на аддзяленні завочнага навучання — шэсць. Заняткі праходзяць у добраўпарадкаваных і абсталяваных сучаснымі прыборамі і апаратурай лабараторыях. Пасля заканчэння тэарэтычнага навучання студэнты праходзяць вытворчую практыку ў розных раёнах нашай краіны (батанічныя і заалагічныя сады, даследчыя станцыі, лясныя гаспадаркі, запаведнікі г. д.).

С. АЛЕШКА,
дэкан біёлага-глебавага факультэта.

МЕХАНІКА-МАТЭМАТЫЧНЫ

Дырэктывы XXIV з'езда КПСС ставяць задачу забяспечыць «далейшую распрацоўку праблем тэарэтычнай і прыкладной матэматыкі і кібернетыкі для больш шырокага прымянення ў народнай гаспадарцы матэматычных метадаў і электронна-вылічальнай тэхнікі, аўтаматызацыі працэсаў вытворчасці і ўдасканалення кіравання».

Выцякаючая з гэтых указанняў партыі вялікая патрэба ў кваліфікаваных матэматыках для работы ў розных галінах навукі і вытворчасці вызначае мэты і задачы навучання на механіка-матэматычным факультэце. Кожны, хто любіць і ведае матэматыку, можа атрымаць на факультэце спецыяльную падрыхтооўку для творчай работы ў навукова-даследчых інстытутах і лабараторыях розных напрамкаў навукі, вылічальных цэнтрах, канструктарскіх бюро, а таксама быць выкладчыкам вну, тэхнікума або школы. Факультэт мае ўсе магчымасці для падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў. Навучанне праводзіцца сіламі супрацоўнікаў матэматычных кафедр сярод якіх ёсць дактары і кандыдаты навук. На факультэце ствараецца лабараторная база, у бліжэйшы час арганізуецца вылічальны цэнтр.

Вучэбны план факультэта дазваляе студэнтам атрымаць як высокую агульнаматэматычную падрыхтоўку, так і спецыяльную ў больш вузкай галіне матэматыкі і механікі. Зараз нашы кафедры забяспечваюць спецыялізацыю па алгебры, дыферынцыйных ураўненнях, функцыянальным аналізе і тэорыі функцый, вылічальнай і прыкладной метэматыцы і механіцы.

Студэнты механіка-матэматычнага факультэта актыўна ўдзельнічаюць у навуковых даследаваннях. Так, сёлета іх работы былі прадстаўлены на розных конкурсах. Яны выступалі з дакладамі аб выніках сваіх даследаванняў на навуковай канферэнцыі Кіеўскага універсітэта, на занальных навукова-тэхнічных канферэнцыях.

Наш факультэт за гады свайго існавання зрабіў трыццаць шэсць выпускаў. За гэты час падрыхтавана каля чатырох тысяч кваліфікаваных спецыялістаў. Яны зарэкамендавалі сябе выдатна ў педагагічнай і навуковай дзейнасці.

Студэнты і супрацоўнікі механіка-матэматычнага факультэта актыўна ўдзельнічаюць ва ўсіх мерапрыемствах ва універсітэце — выконваюць грамадскую работу, выступаюць ў спартыўных спаборніцтвах і ў конкурсах мастацкай самадзейнасці, актыўна і самааддана працуюць у будаўнічых атрадах. Кожны, хто навучаецца на нашым факультэце, мае шырокія магчымасці для праяўлення сваіх схільнасцей і здольнасцей, знаходзіць сабе захапленне па сэрцу. Мы запрашаем выпускнікоў школ уліцца ў наш дружны працаздольны калектыў.

А. ЮШЧАНКА,
дэкан механіка-матэматычнага факультэта.

ГЕАЛОГІЯ. Р

Геалогія, — хто зараз не ведае гэтага слова, хто не чуў пра гэту навуку? З гэтым паняццем асацыіруюць, перш за ўсё, прадстаўленні аб багацці нетраў нашай Радзімы, аб яе невычарпальных падземных кладовых, аб мінулым, цяперашнім і будучым нашай планеты, аб грозных з'явах прыроды: землетрасеннях, вулканах, цунамі, селевых патоках, грандыёзных апоўзнях і многіх іншых.

З другога боку, слова геалогія асацыіруе з дзікай прыродай, неабсяжнай тайгой, спякотнымі пустынямі, паднябёснымі гарамі, снежнымі вяршынямі, бурлівымі рэкамі, начоўкай ля кастра. Экзотыка, рамантыка, захапляючыя падарожжы, розныя здарэнні, мноства адкрыццяў, маса ўражанняў, вольнае, свабоднае жыццё — так відавочна ўяўляюць жыццё і дзейнасць геолагаў многія з маіх сяброў. Гэта і так, але гэта і не зусім так.

Прырода ва ўсёй яе разнастайнасці (а яна бывае не толькі ласкавай і пяшчотнай маці, але і злой, жорсткай мачыхай) і геолаг непадзельны адзін ад другога. Геолаг не толькі гаспадар, прычым гаспадар беражлівы, але і вялікі друг прыроды. За гэту дружбу яна аплачвае яму ў сто разоў.

Без дружбы з прыродай, без пазнання яе геолагу пражыць нельга. Самае галоўнае, прырода не пацерпіць знявагі да сябе, варварскіх адносін. Таму, хто ўмее ладзіць з ёй, яна

[illegible] нае пекла пустыні, калі за глыток вады, здаецца, гатовы аддаць паўжыцця, а пясчаныя бураны, ад якіх няма ўкрыцця. Што гэта — рамантыка? Вось чаму пры спуску, як мы гаворым, на «вялікую зямлю» нават простая вёсачка здаецца казкавым, цывілізаваным раём.

А вось і другі бок жыцця і дзейнасці геолага, кожнадзённыя, многакіламятровыя (у сярэднім 10 — 15, а калі і да 30 кіламетраў) маршруты з нагружаным «пад завязку» рукзаком, або многагадзінная работа ў падземных выпрацоўках, у брудзе, часта пад суцэльным капяжом пры святле карбідкі ці электрычнага ліхтара. Што гэта — рамантыка?

Работа геолага часта спалучаецца з вялікімі небяспечнасцямі, якія падсцерагаюць цябе ўсюды і толькі чакаюць тваёй

[illegible] вучоба. Няма тых часоў, калі адзінай прыладай вытворчасці ў геолага былі геалагічны малаток і камітас. Зараз геалогія ўзброена сучаснай тэхнікай і разнастайнымі разумнымі прыборамі ,якія дазваляюць геолагу праглядваць схаваныя ад вока глыбіні зямной кары і знаходзіць у іх месцанараджэнні карысных выкапняў. Колькасць такіх прыбораў і іх складанасць з кожным годам павялічваюцца, а іх трэба ведаць абавязкова. Геалагічная навука бесперапынку развіваецца, з'яўляюцца новыя факты, новыя ідэі, новыя абагульненні і каб не адстаць ад сучаснасці, трэба ўсё гэта ведаць. У прыродзе няма поўнай тоеснасці. Нават два ўзоры, узятых побач з аднаго і таго ж геалагічнага цела, адрозніваюцца адзін ад другога. Геолаг абавязан не толькі

ўбачыць гэтыя адрозненні, але і растлумачыць іх прычыну. Для гэтага геолаг павінен вучыцца ўсё сваё жыццё. Але гэта праца, гэта вучоба высакародныя і рана ці позна поўнасцю акупліваюць сябе,: або ў выглядзе адкрыцця новага месцанараджэння, або ў выглядзе выяўлення новай заканамернасці ў ходзе прыродных працэсаў, або ў выглядзе паўнацэннай геалагічнай карты, ці глыбока абаснаванага прагнозу. І вось гэта радасць адкрыцця, усведамленне таго, што яшчэ адна тайна прыроды стала здабыткам чалавецтва, кампенсуе ўсе цяжкасці нашага геалагічнага жыцця. І наогул, якое гэта шчасце ствараць, адкрываць новае, пазнаваць неабсяжны свет прыроды. І геолаг тут на перадавой лініі, недарэмна ж нас называюць першапраходцамі.

Мне ўжо пяцьдзесят гадоў. І калі было б дазволена пачаць усё спачатку, я не задумваючыся зноў абраў геалогію, нягледзячы на ўсе цяжкасці, якія суправаджаюць гэтую спецыяльнасць, і перажытыя мной за доўгія гады вандравання. Бо, можа быць, нідзе так выразна, як у геалогіі, выяўляюцца жыццёвыя сілы чалавека, нідзе так адкрыта, як у геалогіі, чалавек супрацьстаіць грозным сілам прыроды. А сапраўднае прызванне жыцця — гэта барацьба, сапраўдная асалода — гэта перамога.

С. ТУРОЎСКІ,
доктар геолага-мінералагічных навук, прафесар.

ПАМНАЖАЦЬ СПАРТЫЎНЫЯ ТРАДЫЦЫІ

На многіх спаборніцтвах у ліку пераможцаў шматлікія гледачы вітаюць выхаванцаў нашага універсітэта. Хто не ведае імені Леаніда Гейштара? Яму апладыравалі аматары спорту Рыма і Капенгагена, Варшавы і Прагі. Выхаванцы беларускага спорту добра ведаюць у многіх краінах. Зараз славуты спартсмен сам вядзе педагагічную работу.

Спрытна пераадольвае бар'еры на дарожцы стадыёна Яўген Гаўрыленка. На яго ліку перамогі ў юнацкіх чэмпіянатах краіны і Еўропы. У саставе зборнай каманды Савецкага Саюза студэнт 3 курса факультэта фізічнага выхавання Я. Гаўрыленка рыхтуецца да адказных стартаў сёлетняга сезона. А побач з Яўгенам у спартыўным страі крочаць таленавітыя лёгкаатлеты майстар спорту Надзея Марыненка і кандыдат у майстры спорту Іван Барсукоў. У мінулым месяцы яны сталі пераможцамі зімовага першынства СССР.

Можна і далей прадоўжыць спіс вядомых спартсменаў, якія навучаюцца ў нашым універсітэце. Але думаю, што ў гэтым няма патрэбы. Іх імёны добра ведаюць аматары спорту.

Зборныя каманды Гомельскага універсітэта пастаянныя ўдзельнікі рэспубліканскіх спартакіяд студэнцкага таварыства «Буравеснік». У многіх спаборніцтвах перамагалі і станавіліся прызёрамі гімнасты і фехтавальшчыкі, лёгкаатлеты і лыжнікі, плыўцы і гандбалісты, прадстаўнікі іншых відаў спорту.

Ва універсітэце праходзіць другая круглагадовая спартакіяда, у якой выступаюць зборныя каманды ўсіх факультэтаў. Спорт стаў надзейным спадарожнікам студэнтаў у жыцці і вучобе.

Спадзяемся, што новае папаўненне студэнцкай сям'і будзе дастойна працягваць спартыўныя традыцыі ГДУ.

В. КІРЭЕЎ,
выкладчык кафедры лёгкай атлетыкі.

ФІЗІЧНАГА ВЫХАВАННЯ

Факультэт фізічнага выхавання старэйшы ў нашым універсітэце. Больш 20 год працягваецца яго гісторыя. За гэты час на ім падрыхтаваны сотні кваліфакаваных выкладчыкаў фізкультуры і трэнераў, якія плённа выхоўваюць нашу моладзь, рыхтуюць спартсменаў высокага класа.

Навучаннем і выхаваннем студэнтаў на факультэце займаюцца пяць кафедр, на якіх працуюць высокакваліфікаваныя спецыялісты — доктар навук, прафесар, дацэнты, заслужаныя трэнеры рэспублікі, майстры спорту міжнароднага класа і іншыя.

Да паслуг нашых студэнтаў прадастаўлены спартыўныя залы, лабараторыі, кабінеты і стадыёны горада. Нядаўна факультэт аснасціўся сучаснай лыжнай станцыяй з тэхнічным абсталяваннем і стацыянарнай залай цяжкай атлетыкі. Акрамя 24 спецыяльных дысцыплін, на факультэце выкладаюцца грамадскія і прыродазнаўчыя навукі, вядзецца некалькі спецкурсаў і спецсемінараў.

Многія нашы выхаванцы вядомы ў Савецкім Саюзе і за мяжой. Мы ганарымся дасягненнямі весляроў, алімпійскага чэмпіёна Леаніда Гейштара, чэмпіёна Еўропы Аляксандра Маркаўцова і майстра спорту міжнароднага класа Міхаіла Гольцава, хакеістаў і гандбалістаў, баскетбалістаў і лёгкаатлетаў.

Спартсмены факультэта паспяхова выступаюць у гарадскіх абласных, рэспубліканскіх, усесаюзных і міжнародных спаборніцтвах. Яны добра спалучаюць актыўныя спартыўныя выступленні з плённай вучобай.

Па паказчыках у спартыўнамасавай рабоце наш універсітэт заняў першае месца ў аглядзе-конкурсе сярод універсітэтаў Савецкага Саюза. За гэтыя дасягненні ён быў узнагароджан пераходным Чырвоным сцягам і ганаровай граматай Камітэта па фізічнай культуры і спорце пры Савеце Міністраў СССР і Цэнтральнага савета студэнцкага спартыўнага таварыства «Буравеснік».

Запрашаем на наш факультэт усіх, хто жадае стаць высокакваліфікаваным спецыялістам, хто любіць фізкультуру і спорт і імкнецца развіваць іх.

В. СЕЛІВАНАЎ,
загадчык кафедры спартыўных гульняў.

ФІЗІЧНЫ

Фізічны факультэт прызваны рыхтаваць высокакваліфікаваных спецыялістаў для навукова-даследчых інстытутаў, лабараторый заводаў, прадпрыемстваў, а таксама выкладчыкаў фізікі для сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў.

Студэнты фізічнага факультэта праходзяць навучанне па двух спецыяльнасцях: фізіцы цвёрдага цела і радыёфізіцы. Атрыманыя веды яны замацоўваюць на практычных і лабараторных занятках.

У вучэбным плане асаблівая ўвага ўдзяляецца фізіцы як аснове навукі аб надзейнасці і даўгавечнасці з прыцягненнем да гэтай навукі фізіка-хімічнай механікі матэрыялаў, а таксама пытанняў паверхневай трываласці цвёрдых цел. Выпускаемыя факультэтам спецыялісты будуць валодаць сучаснымі фізічнымі метадамі даследаванняў металаў і неметалаў, метадамі выпрабаванняў функцыйных антыфрыкцыйных матэрыялаў, будуць вырашаць пытанні разліку дэталей машын на трэнне і знос. Яны будуць знаёмы з тэорыяй імавернасці і матэматычнай статыстыкі па ацэнцы надзейнасці машын, а таксама з апошнімі дасягненнямі па кантролю за якасцю прадукцыі.

На факультэце ёсць тры кафедры: кафедра агульнай фізікі, кафедра тэарэтычнай фізікі і кафедра фізікі цвёрдага цела.

Станоўча вырашае праблему спецыялізацыі студэнтаў кафедра фізікі цвёрдага цела, якую ўзначальвае прафесар доктар тэхнічных навук Д. М. Гаркуноў. На кафедры падабрана дастатковая колькасць навуковых супрацоўнікаў, якія здольны рашаць сённяшнія праблемы. Кафедра агульнай фізікі дае глыбокія веды па курсу агульнай фізікі, малекулярнай фізікі, электрычнасці, оптыкі, атамнай і ядзернай фізікі. Атрыманыя па гэтых раздзелах веды з'яўляюцца асноўным фундаментам, які неабходны для засваення тэарэтычных дысцыплін. На кафедры працуюць вопытныя кваліфікаваныя выкладчыкі.

Глыбокае веданне асноў тэорыі сучаснай фізікі — тэарэтычнай і квантавай механікі, электрадынамікі і статыстычнай фізікі — студэнты атрымліваюць на кафедры тэарэтычнай фізікі. Тут жа студэнты праходзяць спецыялізацыю і па радыёфізіцы. Яны вывучаюць сучасныя праблемы радыёэлектронікі і радыётэхнікі.

Нашы выпускнікі будуць працаваць на прадпрыемствах і навуковых установах, у ВНУ і тэхнікумах. Іх веды, запал і энергія патрэбны народнай гаспадарцы нашай краіны.

Калі ласка, гаворым мы будучаму папаўненню нашага факультэта. Мы чакаем будучых першакурснікаў.

В. БАЛАКІН,
дэкан фізічнага факультэта.

Старшы выкладчык М. Аляшкевіч праводзіць дослед.

СТУДЭНЦКАЯ ТВОРЧАСЦЬ

Пры універсітэце працуе літаратурнае аб'яднанне «Крынічка». Уваходзяць у яго пачынаючыя паэты, празаікі, крытыкі. Кіруе «Крынічкай» кандыдат філалагічных навук М. А. Якоўсэй.

Сёння мы прапануем вашай увазе некалькі вершаў членаў літаб'яднання.

Міхась БАШЛАКОЎ.

БЯРОЗЫ

Бярозы гнулі хлапчукі,
Імкнуліся ў аблокі.
Штаны ірвалі аб сукі
І забывалі пра ўрокі.
Штодня ў хлопцаў быў
палёт
З лясного аэрадрома.
Бяроза — добры самалёт,
Хоць не такі, вядома.
Калі ж не дзейнічаў матор,
(Стамляўся рот
ад перагрэва),
То раскрывала свой шацёр
Пад хлапчукамі дрэва...
Раслі, мужнелі хлапчукі,
Здзяйсняліся іх мары...
І ўжо другія з-пад рукі
Угляда́ліся ў хмары.
Лавілі кожны самалёт
Вачыма прагавіта.
І пачыналі свой узлёт
З бярозавай арбіты.

ЛЕБЕДЗЬ

Яна плыла, як ціхі лебедзь,
Бель твару, таямнічасць ног.
Не мог вачам сваім
паверыць,
Паверыць я вачам не мог.
Павольна, неяк нават горда
Плыла дзяўчына па кругу.
Здаецца, усё паслаў бы
к чорту
За сініх воч яе смугу.
У музыку ўплятала рукі
Пяшчотна, нібы ў туман
Як хвалі, плёскаліся гукі
І песцілі дзявочы стан.
І раптам з гікам лёгкі танец
Рвануў баян на ўсе мяхі.
Закалыхалася дыханне
Грудзей набраклых,
маладых.
Імклівым віхрам, тонкім
ценем,
То плаўна і спакойна зноў.
Пад гукі стан яе струменіў,
Пераліваўся, як віно...
Яна плыла як лебедзь белы,
Плыла няведама куды.
І мае сэрца занямела
Відаць, на доўгія гады.

Аляксандр ДУБРОЎСКІ.

ЛІСТ АД СЯСТРЫ

Прымаю я аркуш паперы,
Што вырвала з сшытка
сястра.
Прапах ён вясеннім аерам
І дымам начнога кастра.
Напэўна, сябры каля рэчкі
Зноў ракаў пякуць на агні,
Няспелыя трушчаць парэчкі,
Што ў цёткі Марыны
сцяглі...
Заўсёды ж цікава
ў трынаццаць
Залезці ў чужы агарод,
А потым да ночы
бадзяцца —
Такі мы ў дзяцінстве народ.
Пісьмо сестрыно нагадала
Мне шчасце дзіцячых гадоў,
І вось я іду да вакзала —
Мо дома з ім стрэнуся
зноў.

ВЯСНОВЫ МАТЫЎ

Гравюра студэнта 4 курса гісторыка - філалагічнага факультэта Аляксандра Якаўлева.

□

Пакуль што гэта макет. Так будзе выглядаць будучы студэнцкі гарадок Гомельскага дзяржаўнага універсітэта: вучэбныя карпусы, лабараторыі, інтэрнаты, спартыўныя збудаванні.

Клапатлівая Радзіма-маці стварае ўсе магчымасці для плённай вучобы маладога пакалення.

НА ЗДЫМКУ: макет карпусоў нашага універсітэта ў Валатаве.

□

З ПРАВІЛ ПРЫЁМУ

Гомельскі дзяржаўны універсітэт прымае студэнтаў адпаведна з правіламі прыёму ў вышэйшыя навучальныя ўстановы СССР.

На вучобу з адрывам ад вытворчасці **(дзённае аддзяленне)** на першы курс 1971—1972 навучальнага года на наступныя факультэты па спецыяльнасцях:

Гісторыка-філалагічны — спецыяльнасці: **беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура, гісторыя.**

Механіка-матэматычны — спецыяльнасць **матэматыка.**

Фізічны — спецыяльнасць **фізіка.**

Біёлага-глебавы — спецыяльнасць **біялогія.**

Геалагічны — спецыяльнасць **гідрагеалогія і інжынерная геалогія.**

Эканамічны — спецыяльнасці: **эканоміка працы, арганізацыя механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі.**

Фізічнага выхавання.

На вучобу без адрыву ад вытворчасці **(аддзяленне завочнага навучання)** па спецыяльнасцях: **беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура, гісторыя, матэматыка, біялогія, эканоміка працы, арганізацыя механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі і фізічнае выхаванне.**

УМОВЫ ПРЫЁМУ:

I. У Гомельскі дзяржаўны універсітэт прымаюцца грамадзяне СССР абодвух полаў, якія маюць закончаную сярэднюю адукацыю, на дзённае навучанне ва ўзросце да 35 гадоў, а на завочнае — без абмежавання ўзросту, паспяхова здаўшыя ўступныя экзамены, шляхам конкурснага адбору найбольш дастойных, падрыхтаваных і здольных людзей, прадставіўшых станоўчыя характарыстыкі для паступлення ва універсітэт.

II. Пераважаючым правам пры залічэнні карыстаюцца асобы, якія маюць стаж практычнай работы не менш двух год, пацверджаны запісам у працоўнай або калгаснай кніжцы.

Стаж практычнай работы вылічаецца на пачатак навучальнага года па сукупнасці, незалежна ад перарываў у рабоце. У стаж залічваецца таксама час знаходжання на ваеннай службе.

Для членаў калгаса стаж практычнай работы вызначаецца на аснове запісу ў працоўнай кніжцы калгасніка аб выпрацоўцы ўстаноўленага для данага калгаса мінімуму працадзён за кожны каляндарны год работы ў калгасе.

III. Пры прыёме заяў ва універсітэт улічваецца наступнае:

а) закончыўшыя сярэднія навучальныя ўстановы і тэхнічныя вучылішчы прымаюцца на дзённае навучанне, калі яны маюць трохгадовы практычны стаж па заканчэнні вучэбнай установы. Указаны стаж не патрабуецца ад асоб, уключаных у 5% выпуску сярэдняй спецыяльнай навучальнай установы, а таксама ад асоб, атрымаўшых сярэднюю спецыяльную адукацыю без адрыву ад вытворчасці.

Закончыўшыя прафесіянальна-тэхнічныя навучальныя ўстановы і маючыя закончаную сярэднюю адукацыю прымаюцца на дзённае навучанне пры наяўнасці ў іх стажу практычнай работы ў адпаведнасці з дзейнічаючым заканадаўствам.

б) на завочнае навучанне па спецыяльнасці біялогія прымаюцца асобы, якія маюць закончаную сярэднюю спецыяльную адукацыю або працуюць па выбранай спецыяльнасці.

ПАРАДАК ПРЫЁМУ:

IV. Заявы аб прыёме падаюцца паступаючымі на імя рэктара універсітэта па адзінай форме.

Да заявы прыкладаюцца:

дакумент аб сярэдняй адукацыі ў арыгінале, характарыстыка для паступлення ва універсітэт;

медыцынская даведка (форма 286);

4 фотакарткі (здымкі без галаўнога ўбору, размерам 3×4 см).

З прыбыццём ва універсітэт паступаючы прад'яўляе асабіста пашпарт, ваенны білет (ваеннаабавязаныя запасу) або прыпісное пасведчанне (асобы прызыўнога ўзросту).

Паступаючыя прадстаўляюць характарыстыку з апошняга месца работы, выдадзеную партыйнымі, камсамольскімі, прафсаюзнымі і іншымі грамадскімі арганізацыямі, кіраўнікамі прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый, праўленнямі калгасаў, а выпускнікі агульнаадукацыйных школ — кіраўнікамі і грамадскімі арганізацыямі школ. Дэмабілізаваныя з Узброеных Сіл СССР прадстаўляць ва універсітэт характарыстыкі ад камандавання воінскай часці.

Асобы, якія маюць стаж практычнай работы не менш двух гадоў, і тыя, хто накіраваны на вучобу з адрывам ад вытворчасці, а таксама паступаючыя вучыцца без адрыву ад вытворчасці на спецыяльнасці, адпавядаючыя характару іх работы ў народнай гаспадарцы, пры падачы заявы павінны прадставіць завераную кіраўніком прадпрыемства або ўстановы выпіску з працоўнай або калгаснай кніжкі.

Залічаныя на вучобу з адрывам ад вытворчасці да пачатку навучальнага года абавязаны прадставіць у арыгінале дакумент, які пацвярджае стаж работы.

V. Прыём заяў ад паступаючых ва універсітэт, правядзенне ўступных экзаменаў, а таксама залічэнне ў састаў студэнтаў праводзіцца ў наступныя тэрміны:

на дзённае навучанне: прыём заяў — з 20 чэрвеня па 31 ліпеня, уступныя экзамены — з 1 па 20 жніўня, залічэнне ў састаў студэнтаў — з 21 па 25 жніўня.

на завочнае навучанне: прыём заяў —з 20 красавіка па 31 мая, уступныя экзамены— з 1 па 20 чэрвеня, залічэнне ў састаў студэнтаў — з 21 па 30 чэрвеня.

УСТУПНЫЯ ЭКЗАМЕНЫ

VI. Паступаючыя ва універсітэт здаюць уступныя экзамены ў залежнасці ад выбранай спецыяльнасці і факультэта па наступных прафіліруючых дысцыплінах: на **гісторыка-філалагічны** факультэт па спецыяльнасці **беларуская мова і літаратура** — беларускай мове і **літаратуры** (пісьмова і вусна), замежнай мове (вусна), гісторыі СССР (вусна); па спецыяльнасці **руская мова і літаратура**— рускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна), замежнай мове вусна), гісторыі СССР (вусна); па спецыяльнасці **гісторыя** — па рускай мове і літаратуры або беларускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна), гісторыі СССР (вусна), замежнай мове (вусна) як па непрафіліруючай дысцыпліне (пры гэтым паступаючыя на даную спецыяльнасць могуць быць вызвалены ад здачы ўступнага экзамена па замежнай мове, калі яны не вывучалі яе ў сярэдняй навучальнай установе або вывучалі ў аб'ёме праграмы няпоўнай сярэдняй школы); на **механіка-матэматычны, фізічны і геалагічны факультэты** — матэматыцы (пісьмова і вусна), фізіцы (вусна); **на біёлага-глебавы факультэт** — біялогіі (вусна), хіміі (вусна), фізіцы (вусна); на **эканамічны факультэт** па спецыяльнасці **эканоміка працы** — матэматыцы (пісьмова), геаграфіі (вусна), гісторыі СССР (вусна); па спецыяльнасці **арганізацыя механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі** — матэматыцы (пісьмова і вусна), фізіцы (вусна); на **факультэт фізічнага выхавання** — па спецыяльнасці (лёгкая атлетыка, гімнастыка і плаванне), фізіцы (вусна), хіміі (вусна).

Паступаючыя на завочную форму навучання здаюць тыя ж уступныя экзамены, што і на дзённую форму.

Заўвагі да пункта. VI. Узнагароджаныя пасля заканчэння сярэдняй школы залатым (сярэбраным) медалем або скончыўшыя сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы з дыпломам з адзнакай здаюць устаноўленыя экзамены толькі па адной з прафіліруючых дысцыплін, а іменна: паступаючыя на гісторыка-філалагічны факультэт па спецыяльнасці беларуская мова і літаратура — беларускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна); па спецыяльнасці руская мова і літаратура — рускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна); па спецыяльнасці гісторыя—гісторыі СССР (вусна); на механіка-матэматычны факультэт — матэматыцы (пісьмова і вусна); на фізічны і геалагічны факультэты — фізіцы (вусна); на біёлага-глебавы факультэт — біялогіі (вусна); на эканамічны факультэт па спецыяльнасці эканоміка працы — матэматыцы (пісьмова); па спецыяльнасці арганізацыя механізавай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі — матэматыцы (пісьмова і вусна); на факультэт фізічнага выхавання — па спецыяльнасці (лёгкая атлетыка, гімнастыка і плаванне).

Пры здачы экзаменаў (як пісьмовага, так і вуснага) па гэтых дысцыплінах з адзнакай «пяць» яны вызваляюцца ад далейшай здачы ўстпуных экзаменаў, а пры атрыманні адзнакі «чатыры» або «тры» здаюць экзамены па ўсіх адпаведных дысцыплінах.

VII. Усе паступаючыя ва універсітэт на механіка-матэматычны, фізічны, біёлага-глебавы, геалагічны, эканамічны факультэты і факультэт фізічнага выхавання здаюць уступныя экзамены па рускай мове і літаратуры аб беларускай мове і літаратуры (сачыненне) як па непрафіліруючай дысцыпліне.

Асобы, вывучаўшыя ў сярэдняй навучальнай установе рускую мову ў аб'ёме праграмы нацыянальнай школы, могуць пісаць замест сачынення ізлажэнне або дыктант.

VIII. Уступныя экзамены праводзяцца па праграмах, зацверджаных Міністэрствам вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР у адпаведнасці з праграмамі сярэдняй агульнаадукацыйнай школы.

IX. Асобам, дапушчаным да ўступных экзаменаў ва універсітэт, прадстаўляецца ва ўстаноўленым парадку дадатковы водпуск 15 каляндарных дзён (не ўлічваючы час на праезд ва універсітэт і назад) па месцы работы без захавання ўтрымання.

X. Асобы, якія не з'явіліся без уважлівых прычын на адзін з экзаменаў у назначаны па раскладу тэрмін, да наступных экзаменаў не допускаюцца.

XI. Асобы, атрымаўшыя нездавальняючую адзнаку па адному з прадметаў, да наступных экзаменаў не допускаюцца. Перадача экзаменаў з мэтай павышэння адзнакі не дазваляецца.

Фотаздымкі для гэтага нумару газеты зрабіў А. Рудчанка.

За рэдактара М. ВОІНАЎ.

АЗ 37668. **«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ, профкома и месткома Гомельского государственного университета» (на белорусском языке). Адрас рэдакцыі: Гомель, вул. Савецкая, 108, Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржаўнага Камітэта Савета Міністраў БССР па друку. Гомель, Савецкая, 1.** Зак. 2187